

ЗАЩИТАВА ЛИ ЗАКОНА ОГРАБЕНИТЕ ТЪРГОВЦИ?

[Адв. Сияна Велева – Старши асоцииран адвокат](#)
[Адв. Николай Радев - Асоцииран адвокат](#)

Кратка информация за случая.

През юни 2014 г. чрез вписване по партидата в Търговски регистър е сменен управителя на търговско дружество „Инжектосонд България“ ЕООД.

Документите по партидата са подадени по електронен път и подписани с електронен подпис на адвокат, вписан в Софийска адвокатска колегия.

При спазване на изискванията на Закона за търговския регистър и Търговски закон за смяната на управителя на дружеството е представен протокол, за който подаващия го адвокат твърди, че е подписан от едноличния собственик на капитала – италиански гражданин¹. Въпросният документ се явява неистински и служи за вписване на несъществуващо обстоятелство – избор на нов управител.

В законоустановеният срок, длъжностното лице към Търговски регистър е извършил вписването по партидата на дружеството, като по този начин е вписал „нов“ управител, напълно непознат и неизбран от едноличния собственик на капитала на дружеството.

След вписването по партидата, новият мним управител се легитимира като такъв пред банката, в която дружеството притежава банкови сметки и извършва банков превод към трето лице на сума в размер на 880 800 лв. от фирмената сметка.

Посредством описаната схема от дружеството се присвоява сума от почти 1 млн. лева, чрез подправката само на един единствен подпис. Свободният, на практика, достъп до фирмените документи и партиди на фирмите в България, осигурен от електронния търговски регистър, позволи възможност на всеки един „заинтересован“ да набави свободно образец от подписите на законните представители, управителните органи и съдружниците в търговските дружества.

Екипът на „Кинкин и Партньори“ консултира и защитава интересите на „Инжектосонд България“ ЕООД от момента на инициране на дейността на дружеството в България. Чрез адекватни и навременни действия наложихме заповед върху трансферираната сума, като я запазахме за клиента до приключване на съдебните производства. Въпреки положените усилия, и запазената сума, дружеството продължава да търпи загуби от невъзможността за усвояване и използване на фирмените средства, както и генерирането на допълнителни разходи, тъй като съдебните производства по връщане на сумата продължават вече повече от година и половина пред първата инстанция без яснота каква би могла да бъде съдбата на горните инстанции.

Съществуващи механизми за защита:

Институционалните и законови способности за защита на търговците от извършване на подобни злоупотреби и измами, биха могли да се систематизират по следния начин:

¹ Действащото законодателство не поставя никакви изисквания към удостоверяване на подписите на протоколите на органите за управление на търговските дружества.

- Ограничен е кръгът на лицата, които имат възможност да подават заявления за промяна на данни по партидите на търговци в Търговски регистър;
- Подаването на заявления за промяна се подават с електронен подпис на лицето, което се идентифицира чрез въвеждане на своя код за достъп, както и декларира пред Агенцията, че документите са му предадени от заявителя;
- Достъпът до документи по партидите на търговците (сканирани документи с подписи) става само за оторизирани лица, чиято самоличност се удостоверява с електронен подпис или с идентификационен код за достъп издаден от самата агенция;
- Търговски регистър предоставя възможност за sms известяване за подадени документи по партидата на търговец;
- Предвидена е възможност за 3 дневен срок след разглеждане на документацията от длъжностното лице заинтересованите лица да подадат възражение срещу вписването на промените или обявяване на документа.
- Имотен регистър предлага възможност за sms известяване на собствениците на недвижими имоти за всякакви промени и подадени документи, свързани с притежаваното от тях имущество;
- Банките предлагат sms известяване за всякакво движение по фирмените сметки на търговците, както и на физически лица без значение на валутата.

Ясно е, че комбинацията от прилагане на всички съществуващи лостове за защита ще доведе до максимално ограничаване на възможността за извършване на подобни измами, но от друга страна всяка една от горните защиты е преодолима, а и крие в себе си съответните недостатъци.

Недостатъци:

На първо място предлагането от Агенция по вписванията sms известяване позволява да бъде използвано само от телефонни номера, поддържани от български мобилни оператори. Това на практика ограничава възможността чуждестранни лица, които не притежават български мобилен телефонен номер да се възползват от тази възможност.

От друга страна, Агенция по вписванията не позволява на тези лица и да упълномощат и/или посочат трети лица, които да получават тази информация от тяхно име и за тяхна сметка, тъй като Агенцията е лимитирала броя на фирмите, които биха могли да се следят на един телефонен номер до 10, като заявлението може да се подаде еднократно без възможност за добавяне/премахване на фирми, за които да се извършва уведомлението.

На следващо място, практиката на Търговски регистър и Имотен регистър изисква, лицето което има интерес от уведомяването да попълни и представи заявлението с посочен телефонен номер на място в Агенцията – изискване което допълнително ограничава възможността на чуждестранни физически и юридически лица да се възползват от дадената им възможност. Агенцията не приема уведомяване чрез подпис на пълномощно към адвокат, който да заяви от името на клиента си получаване на sms известяванията. От друга страна дори и да позволяваше, всеки адвокат с повече от 10 клиента, трябва да си набави повече от 1 мобилни номера, поради ограничението от 10 броя следени търговци.

Предлагани възможности за допълнителна защита от подобни измами:

Поради информация за зачестили през последните месеци сходни злоупотреби, различните съсловни организации представиха предложения за изменение на законодателната рамка с оглед осигуряване на защита на търговците. Може би най-широко обсъждано бе предложението за предвиждане на нотариална заверка на подписите органите на дружествата, при вземане на решения за промяна в тях или в представителството на дружеството.

Подобно допълнително действие ще усложни процедурата по вземане на подобни решения и ще доведе до значително затруднение при управлението на търговските дружества, което може да доведе и до цялостно затрудняване в търговския оборот в страната.

По-скоро, доколкото пазарът в България е част от европейското икономическо пространство и е насочен към привличане на все повече нови чуждестранни инвестиции, следва да се предостави възможност sms известията да бъдат получавани и от номера, поддържани от чуждестранни мобилни оператори (поне такива в рамките на Европейски съюз), както и техническа възможност съобщенията да бъдат получавани от адвокати, притежаващи съответната правоспособност в рамките на страната.

Нашият опит с подобни случаи:

Предвид зачестилите брой на подобни злоупотреби и нашият опит, считаме, че каквито и допълнителни лостове да бъдат предвидени същите биха могли да бъдат преодоляни/заобиколени, като вместо да се постигне целената защита на търговците, последните ще бъдат затруднени в процеса на управление на своите предприятия, което ще доведе до сериозно затруднение и несигурност в търговския оборот.

Държавата и съсловните организации насочва вниманието си единствено към превенцията на подобни злоупотреби, но не разглеждат и не коментират положението на ощетените търговци в тази ситуация, нито предприемат действия за създаване на система за адекватна, ефективна и бърза защита, която да доведе до незабавно възстановяване на отнетото имущество, както и да ограничи в максимална степен извършването на допълнителни разходи в тази връзка.

В конкретният случай, с оглед защита на клиента сме иницирали:

- Производство по обезпечаване на бъдещ иск и налагане на заповед за преведената към третото лице сума;
- Производство по обявяване на вписването на управителя за несъществуващо обстоятелство, доколкото е извършено без основание;
- Производство по прогласяване на превода на сумата към третото лице като плащане, извършено без основание и връщане на същата;
- Сигнал до прокуратурата за извършената измама.

Всяко от посочените отделни действия генерира допълнителни разходи за пострадалия, като освен адвокатският хонорар за процесуално представителство и консултации, са внесени – 10 % гаранция за допускане на обезпечаването на бъдещия иск и 4% - държавна такса за образуване на делото или сума в общ размер на около 120 000 лв.

Отделно и в двете съдебни производства са допуснати и назначени две отделни експертизи, които да докажат, че положеният подпис на протокола, представен в Търговски регистър не е положен от едноличния собственик на капитала, респективно Протокола е неистински.

Графологична експертиза е направена и от органите на досъдебното производство в отделното, самостоятелно наказателно производство.

За един и същ случай и за изследване на един и същ документ са извършени три отделни процесуални действия, заплатени или от пострадалия или от държавата за доказване на един и същ факт – че подпис върху един и същ документ не е положен от лицето, посочено като негов автор. Нещо повече, в рамките на наказателното производство органите на досъдебното производство по недвусмислен начин са установили наличие на данни за извършено престъпление, което е престъпление от общ характер.

На практика Държавата в конкретния случай чрез органите на досъдебно производство установява безспорно, че подписът под документите не е положен от едноличния собственик на капитала (експертиза, разходите за която са поети от общия бюджет), а от друга страна същият

факт следва да се доказва в рамките на търговското дело, доколкото експертизата не е събрана по надлежния ред в търговското дело, и да генерира допълнителни разноски, този път платени от пострадалия за графологична и счетоводна експертиза за доказване на факт, който вече е изяснен от разследващите органи.

Необходимо е спешно предложение за улесняване на съдебните процедури за лица, пострадали при подобни измами като се предвиди възможност за обединяване на производствата и използване на доказателствата и фактите, установени в наказателното производство в търговския спор. Необходимо е и предвиждане на съкращаване на съдебните процедури по защита на интересите на пострадалите и/или възможност разследващите органи да налагат предварителни мерки, които да защитят интересите на пострадалия, доколкото предвидените за това в НПК процесуални възможности са ограничени и неприложими в началния стадии на разследването. Следва да се отбележи, че необходимостта от обезпечаване на правата на пострадалия – в частност на бъдещия иск, следва да се разгледа от Съда в деня на подаване на искането за това. Действителността сочи, че често въпросния нормативно установен срок не може да бъде спазен поради обективна невъзможност за това, с оглед огромния брой и дела и висока степен на натовареност на столичните съдилища. Статистиката сочи, че именно поради високата натовареност на Софийски градски съд, в търговско отделение на същия са открити нови 3 /три/ състава за последната и общо 5 /пет/ състава за последните 2 години. Средната натовареност е около 60 дела на месец, което прави средно по 3 /три/ дела за разглеждане на ден. Следва да бъде намерен механизъм за спазване на законовите срокове именно с оглед запазване интересите на лицата, нуждаещи се от защита. В периода, в който не е допуснато обезпечение – запориране на преведената сума, лицето, в чиято полза бе направен превода свободно можеше да се разпореди с парите и проследяването и възможността за тяхното „спиране“, респективно последващо възстановяване да бъде нулева.

Не без значение е и практиката на съдилищата за допускане на обезпечаването на бъдещ иск при заплащане от ищеца на гаранция в размер до 10% от цената на бъдещия иск. В конкретния случай платената гаранцията възлиза на 88 000 лв. До колкото функцията на гаранцията е обезпечаване на интересите на ответника във всяко едно гражданско производство и евентуални вреди, които биха могли да бъдат претърпени при злоупотреба с института, следва да бъде намерен подход при представяне на достатъчно данни за извършена измама (сигнал до прокуратурата, документи от образувано досъдебно производство или други подобни) обезпеченията да бъдат допускани без заплащане от ощетените лица на гаранция.

Въпреки успешната защита на интересите на клиента, бяха генерирани голям брой и размер допълнителни разноски, които е ясно, че при измама от подобен характер няма от кого да бъдат възстановени, така че на практика инвеститорът е отново ощетен.

Публикация на статията може да видите на [Защитава ли закона ограбените търговци ?](#)